

Ιστορία Οικονομικών Θεωριών

Οι Απαρχές της Οικονομικής Θεωρίας

Εισαγωγή

Η οικονομική σκέψη αναπτύσσεται και αποκτά επιστημονικό χαρακτήρα με την ανάπτυξη του καπιταλισμού, δηλαδή του συστήματος που βασίζεται στη γενικευμένη λειτουργία της αγοράς.

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα του καπιταλισμού είναι η παρουσία και η συστηματική λειτουργία αγορών για τους συντελεστές παραγωγής και ειδικότερα αγοράς για τις υπηρεσίες του συντελεστή εργασία.

Ο Μερκαντιλισμός

Ο όρος Μερκαντιλισμός επινοήθηκε από τον Adam Smith, ο οποίος χαρακτήρισε με αυτόν το σύνολο των ιδεών που κυριάρχησαν στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια της περιόδου από το δέκατο έκτο μέχρι περίπου τα τέλη του δέκατου όγδοου αιώνα. Είναι προφανές ότι στο σύνολο αυτό των ιδεών πρωταρχικό ρόλο παίζει το εμπόριο και οι οικονομικές πολιτικές που συμβάλουν στην ανάπτυξή του.

Ο Μερκαντιλισμός (συνέχεια)

Στην Αγγλία διακρίνονται ο Thomas Mun (1571-1641) και ο William Petty (1623-1687).

Στην Γαλλία δεσπόζει η προσωπικότητα του Jean-Baptiste Colbert (1619-1683).

Στη Γερμανία η εκδοχή του μερκαντιλισμού είναι ο «καμεραλισμός» που προέρχεται από τη λέξη «camera» που σημαίνει κρατικό θησαυροφυλάκιο. Οι καμεραλιστές ήταν συνήθως **κρατικοί λειτουργοί** οι οποίοι ασχολούνταν με ζητήματα εφαρμοσμένης οικονομικής πολιτικής. Η ιδεολογία τους ήταν ο εθνικισμός και τα μέτρα οικονομικής πολιτικής τους είχαν ως στόχο την ενίσχυση της εξαγωγικής ικανότητας της Γερμανίας, την αύξηση του πληθυσμού της κ.ά.

Οικονομικές Πολιτικές

Η βασική **αρχή ευνοϊκό εμπορικό ισοζύγιο**.

- **Φτηνά αγροτικά προϊόντα**, των οποίων οι **εξαγωγές αποθαρρύνονται**, ενώ ενθαρρύνεται η **εισαγωγή τους**. (Λόγος: χαμηλοί μισθοί και φτηνές πρώτες ύλες)
- Ενθάρρυνση εξαγωγών **βιομηχανικών προϊόντων**.
(τα βιομηχανικά προϊόντα ως τελικά προϊόντα δεν αποτελούν εισροές)
- Ενθάρρυνση του εμπορίου με την **παροχή μονοπωλιακών προνομίων**.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μερκαντιλιστικής πολιτικής αποτελούν **οι νόμοι περί ναυσιπλοΐας** (navigation acts) 1651 και το 1660.

Φυσιοκράτες

Οι Φυσιοκράτες θεωρούνται μέρος της κλασικής παράδοσης, ακριβώς επειδή ασπάζονται τα ίδια αφητηριακά δεδομένα . Δηλαδή,

- **το μέγεθος και τη σύνθεση του παραγόμενου προϊόντος**
- **τον πραγματικό μισθό και**
- **την τεχνολογία**

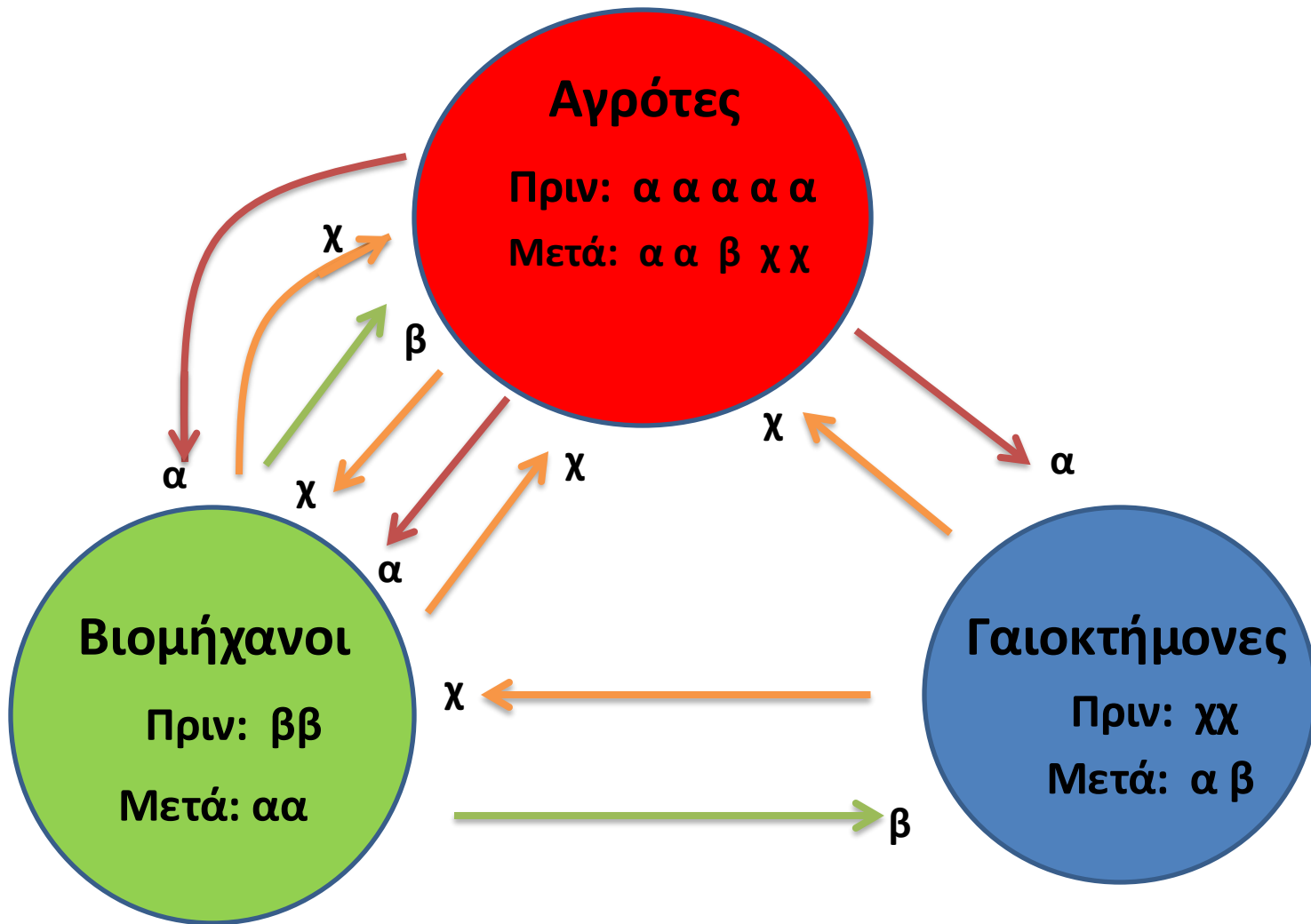
Το κεντρικό ερώτημα των Φυσιοκρατών:

«πώς πραγματοποιείται η κατανομή του κοινωνικού προϊόντος ανάμεσα στις τρεις κοινωνικές τάξεις;»

(Αγρότες, γαιοκτήμονες και βιομήχανοι)

Ο Οικονομικός Πίνακας

(Tableau *Economique* or Economic Table)

Οικονομικός Πίνακας (Συνέχεια)

1. Οι γαιοκτήμονες ανταλλάσσουν με τους αγρότες 1 εκατ. λίβρες με αγροτικά προϊόντα ίσης αξίας.
2. Οι γαιοκτήμονες ανταλλάσσουν το άλλο 1 εκατ. με τους βιομηχάνους με αγαθά πολυτελείας.
3. Οι βιομήχανοι ανταλλάσσουν το 1 εκατ. λίβρες με τους αγρότες για να λάβουν πρώτες ύλες.
4. Οι αγρότες ανταλλάσσουν το 1 εκατ. λίβρες με τους βιομηχάνους με βιομηχανικά προϊόντα (πρώτες ύλες) ίσης αξίας.
5. Οι βιομήχανοι με το 1 εκατ. αγοράζουν από τους αγρότες τρόφιμα.

Ο Μοναδικός Φόρος (*L'impôt unique*)

Οι φυσιοκράτες ήταν μεταρρυθμιστές, επιδίωκαν την ειρηνική μετάβαση στην οικονομία της αγοράς.

Έβλεπαν, ταυτόχρονα τη λαϊκή αγανάκτηση να φουντώνει (από την φτώχεια και την υψηλή φορολογία) που αναπόφευκτα οδηγούσε σε επανάσταση.

Γι' αυτό οι Φυσιοκράτες πρότειναν την αντικατάσταση όλων των φόρων με **έναν και μοναδικό φόρο** που θα τον πλήρωναν αποκλειστικά οι γαιοκτήμονες.

Η ιδέα ήταν ότι έτσι και αλλιώς οι άλλες κοινωνικές τάξεις (αγρότες, εργάτες, βιοτέχνες) δεν μπορούσαν να φορολογηθούν, παρά μόνο προσωρινά και στη συνέχεια μετακυλούσαν τον φόρο στο πλεόνασμα, δηλαδή στα ενοίκια που εισέπρατταν οι γαιοκτήμονες.

Επομένως, άλλη ήταν η **ονομαστική επίπτωση** του φόρου (φόρος π.χ. συλλέγονταν από τους μισθωτούς τους αγρότες ή του βιομήχανους) αλλά η **πραγματική επίπτωση** του φόρου ήταν στη γαιοπρόσοδο. Επομένως, υποστήριζαν οι φυσιοκράτες, ότι είναι προς το συμφέρον των γαιοκτημόνων να πληρώνουν κατευθείαν όλους τους φόρους, γιατί έτσι αφενός θα είναι λιγότεροι αφετέρου θα είναι ευκολότερη και άρα οικονομικότερη η συλλογή τους.

Ο μοναδικός φόρος στη γαιοπρόσοδο (ενοίκια) είναι προς το συμφέρον των γαιοκτημόνων καθώς πληρώνουν λιγότερο φόρο, αλλά και της κοινωνίας γενικότερα.